

Nuorten seurusteluväkivalta

Hyvinvointiareena 24.9.2021
B) Väkivalta lasten ja nuorten
mielenterveyden uhkana
(klo 10.40-11.00)

Anu Isotalo, FT, tutkijatohtori
Tampereen yliopisto
anu.Isotalo@tuni.fi

Kuva: Sirpa Varis

KOULUTERVEYS- KYSELY 2019	Perusopetus (8. ja 9. lk)	Lukio (1. ja 2. vuosi)	Amm. oppilaitos (1. ja 2. vuosi)
Seurustelee tällä hetkellä	19 %	26 %	34 %
Voi olla täysin oma itsensä	94 %	97 %	97 %
Seurustelukumppani arvostaa kehoa	92 %	96 %	95 %
Voi täysin luottaa seurustelukumppaniinsa	92 %	95 %	94 %
Puhuvat kunnioittavasti toisilleen	91 %	94 %	92 %
Voivat ilmaista toisilleen läheisyyttä ja rakkautta	95 %	98 %	97 %

Taulukko 1. Seurustelusuhteet. Lähde: THL sähköpostitieto 11.2.2020

Väkivalta nuorten seurustelusuhhteissa

Kuva: Sirpa Varis

Nuorten parisuhdeväkivalta

- Uhkaavaa, kontrolloivaa ja väkivaltaista käyttäytymistä, hyväksikäyttöä, häirintää tai vainoa, jonka tekijänä on entinen tai nykyinen kumppani
- Väkivalta voi olla fyysistä, emotionaalista ja/tai seksuaaliväkivaltaa, ja se voi tapahtua läsnä ollen tai sähköisesti (esim. puhelimella tai sosiaalisessa mediassa)

Väkivallan tutkimuskeskustelut

- Viime vuosina nuorten parisuhdeväkivaltatutkimus on vilkastunut Euroopassa ja Pohjoismaissa
- Suomessa seurustelusuhdeväkivaltaa on toistaiseksi tutkittu hyvin vähän (tutkimus paraikaa käynnissä Tampereen yliopiston *Kiistelty suostumus* –hankkeessa 2019–23: <https://projects.tuni.fi/suostumus/>)

Tutkimushavaintoja viime vuosilta: väkivalta seurustelusuhteissa

- Nuorisoriikollisuuskysely 2020: fyysistä väkivaltaa kokenut 2% 9-luokkalaisista nuorista (Kaakinen & Näsi 2021)
- Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016: 5% vastanneista kokenut vainoa seurustelukumppanin taholta elämänsä aikana (Kunttu & Pesonen & Saari 2016)
- Viranomaisaineisto: 15-20-vuotiaisiin kohdistuneet pahoinpitelyilmoitukset (2013), joissa epäiltynä seurustelukumppani (Isotalo 2017)
 - Lähes 90 % ilmoituksista koski poikaystävän tekemää pahoinpitelyä
 - Yleisinä tekotapoina liikkumisen estäminen, töniminen, heitteleminen, potkiminen ja lyöminen; myös vakavaa väkivaltaa kuten nyrkillä tai esineellä lyömistä ja kuristamista
 - Myös alaikäisiin tyttöihin kohdistuvan väkivallan vakavuus ja monimuotoisuus (Isotalo 2019)
 - Väkivalta ei välttämättä pääty eroon, vaan se voi muuntua ja saada vainoamisen piirteitä (Isotalo 2020)

Väkivallan tunnistaminen ja parisuhdeväkivaltaa koskevat puhetavat

- Miten nuorten seurustelusuhteisiin suhtaudutaan?
- Millä sanavalinnoilla parisuhdeväkivallasta puhutaan?
- Nuorten erilaiset taustat huomioivat puhetavat vs. ulossulkevat puhetavat
- Erilaisten väkivallan muotojen sanoittaminen – myös rikoksina

Kuva: Sirpa Varis

Väkivaltakokemuksista vaikeneminen

- Lapsiuhrikyselyn (2013) ja kouluterveyskyselyn (2019) mukaan suuri osa kaikista nuorten väkivaltakokemuksista jää vain nuorten omaan tietoon (Fagerlund ym. 2014; Ikonen & Helakorpi 2019).
- Myös seurustelusuhteessa koetun väkivallan salaaminen vanhemmilta ja muilta mahdollisilta auttavilta tahoilta on yleistä (Hellevik ym. 2015), syitä mm:
 1. Ajatus väkivallasta yksityisasiana
 2. Luottamuksen puute sen suhteen, miten aikuiset ja ammattilaiset reagoivat
 3. Tekijän ja/tai suhteen suojeleminen

Kuva: Pixabay

Väkivaltakokemuksista kertominen

Kuva: Sirpa Varis

- Nuoret kertovat seurustelusuhhteissa kokemastaan väkivallasta toisille nuorille useammin kuin aikuisille (Barter & Stanley 2016; Hellevik ym. 2015; Korkmaz & Överlien 2020)
- Osa nuorista ei luota myöskään toisiin nuoriin (esim. aiemmat kokemukset luottamuksen rikkomisesta ja itseä koskeneista juoruista) (Hellevik ym. 2015)
- Tästä huolimatta: nuorten välisen vertaistuen mahdollisuuden tunnistaminen ja tukeminen on tärkeää (nuorten parisuhdeväkivallan varhaisempi tunnistaminen, tuen piiriin auttaminen ja rohkaiseminen, jne.)

Joitakin huomioita seurustelusuhdeväkivallan ehkäisytyöstä oppilaitoksissa

- Seurustelukumppanin tekemä väkivalta vaikuttaa monin tavoin uhrien koulupäivään, opiskeluun ja kaveruussuhteisiin (Korkmaz & Överlien 2020)
- Puheeksi ottaminen oppilaitoksissa on herättänyt myös epävarmuutta siitä, miten kokemuksistaan kertomaan tulevaa nuorta voidaan parhaiten auttaa (Barter & Stanley 2016)
 - Eteenpäin ohjaaminen, tukipalvelut ja resurssit?
 - Yhteistyö auttavien tahojen kanssa pitäisi olla rakenteissa
- Edellytyksenä riittävä tuki nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille käsitellä aihepiiriä nuorten kanssa
 - HUOM: THL:n verkkokouluun tulossa Erase GBV-hankkeessa kehitetty verkkokoulutus sukupuolistuneen väkivallan kohtaamisesta kouluissa (Lisätietoa Erase GBV hankkeesta: <https://projects.tuni.fi/erasegbv/>)

Kiitos ja hyvää syksyä!

anu.isotalo@tuni.fi

Lähteet 1/2

Barter, Christine & Stanley, Nicky (2016) Inter-personal violence and abuse in Adolescent intimate relationships: mental health impact and implications for practice. *International Review of Psychiatry*, 28(5), 485-503

Fagerlund, Monica & Peltola, Marja & Kääriäinen, Juha & Ellonen, Noora & Sariola, Heikki (2014) Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2013. Lapsiuhritutkimuksen tuloksia. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 110. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.

Hellevik, Per Moum & Överlien, Carolina & Wood, Marsha & Aghtaie, Nadia & Larkins, Cathy, & Stanley, Nickey (2015) Traversing the Generational Gap: Young People's Views on Intervention and Prevention of Teenage Intimate Partner Violence. Stanley, Nicky & Humphreys, Cathy (eds.), *Domestic Violence and Protecting Children: New Thinking and Approaches*. London: Jessica Kingsley.

Ikonen, Riikka & Helakorpi, Satu (2019) Lasten ja nuorten hyvinvointi. Kouluterveyskysely 2019. Tilastoraportti 33/2019. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Isotalo, Anu (2020). Epäiltynä entinen poikaystävä – nuoriin naisiin kohdistunut parisuhdeväkivalta pahoinpitelyistä tehdyissä rikosilmoituksissa. *Oikeus* 49(3), 285–305.

Isotalo, Anu (2019) Seurustelusuhdeväkivalta tyttöjen pahoinpitelyistä tehdyissä rikosilmoituksissa. – *Nuorisotutkimus* 37(3–4), 54–68.

Lähteet 2/2

Isotalo, Anu (2017) Nuoriin kohdistuva seurustelusuuhdeväkivalta poliisin rikosilmoitusaineistossa. – Oikeus 46(4), 442–462.

Kaakinen, Markus & Näsi, Matti (2021) Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020. Helsingin yliopisto: kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti.

Korkmaz, Sibel (2021) Youth Intimate Partner Violence in Sweden. Prevalence and Young People's Experiences of Violence and Abuse in Romantic Relationships. Stockholm University: Department of Social Work.

Korkmaz, Sibel & Överlien, Carolina (2020) Responses to youth intimate partner violence: the meaning of youth-specific factors and interconnections with resilience. Journal of Youth Studies 23(3), 371-387.

Kunttu, Kristina & Pesonen, Tommi & Saari, Juhani (2016) Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. http://www.yths.fi/filebank/4300-KOTT_uusin_2016.pdf

Materiaalivinkkejä

Kovanen, Tuulia (2019). Seurustelun ei kuulu satuttaa. Suomalaisten nuorten kokemuksia seurustelusuhdeväkivallasta. Ensi- ja turvakotien liitto ry. Ladattavissa sivulta https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/seurusteluvv_2019_verkkojulkaisu_final

Aaltonen, Jussi (2012). Turvataitoja nuorille. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Ladattavissa THL:n sivuilta Lapset, nuoret ja perheet - > Turvataitokasvatus: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/lapsiin-kohdistuva-vakivalta/turvataitokasvatus

De Boer, Elisa & Hiltunen, Salla (2019). My Space, Not Yours! Menetelmäopas seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ilmiöiden käsittelemiseen nuorten kanssa. Ensi- ja turvakotien liitto. Ladattavissa ETKL:n sivuilta Yhdistys -> materiaalit: <https://ensijaturvakotienliitto.fi/violary/yhdistys/materiaalit/#1577704164956-184b97e9-0ade>

Ensi- ja turvakotien liitto (2019). Opetusmateriaalit yläkouluihin. Ladattavissa ETKL:n sivuilta Yhdistys -> materiaalit: <https://ensijaturvakotienliitto.fi/violary/yhdistys/materiaalit/#1577704164956-184b97e9-0ade>

Oinas, Merja-Maaria & Pietilä, Mika & Tuohino, Venla (2020). Kysy, kohtaa ja kuuntele. Ehkäise seksuaalista houkuttelua ja seksuaaliväkivaltaa nuorisotyössä. Koordinaatti. Ladattavissa Koordinaatin sivuilta <https://koordinaatti.fi/fi/materiaalit/kysy-kohtaa-ja-kuuntele-opas>

Pihkala, Maarit & Oksanen, Pia Puu & Lampinen, Johanna (2013). Mun rajat. Amnesty International. Ladattavissa Amnestyn sivuilta: <https://www.amnesty.fi/tyomme/ihmisoikeuskasvatus/oppimateriaalit/>

Pihlajamaa, Matti & Åman, Emma & Pallasoja, Outi (2021). Puhutaan suostumuksesta. Toimintaideoita seksuaalioikeuksien toteutumisen ja suostumuskulttuurin vahvistamiseksi. Ladattavissa Amnestyn sivuilta: <https://www.amnesty.fi/tyomme/ihmisoikeuskasvatus/oppimateriaalit/>

Rikosuhripäivystys. Materiaalipaketit nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille. Ladattavissa RIKU:n sivuilta Oppaat ja ohjeet - > Materiaalia puheeksiottoon nuorten kanssa: <https://www.riku.fi/oppaat-ja-ohjeet/materiaalia-puheeksiottoon-nuorten-kanssa/>